

DOI 10.34132/pard2025.27.08

Отримано: 14 серпня 2024
Змінено: 18 грудня 2024
Прийнято: 21 січня 2025
Опубліковано: 31 березня 2024

Received: 14 August 2024
Revised: 18 December 2024
Accepted: 21 January 2025
Published: 31 March 2025

Dmytro Misyuryov

DETERMINANTS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TURBULENCE

The article analyzes the main factors that determine the investment attractiveness of Ukraine in the context of global economic instability. The study examines the key determinants of attracting foreign capital, including macroeconomic indicators, legal system, financial markets and the level of infrastructure development. Particular attention is paid to the role of political stability, the fight against corruption and the effectiveness of public administration in creating a favorable investment climate.

The analysis shows that improving Ukraine's investment attractiveness requires a comprehensive approach that includes legislative reform, stabilization of the financial sector, development of transport and energy infrastructure, and improvement of the business environment. Of particular importance is the protection of investors' rights, including ensuring the transparency of the judicial system, the effectiveness of investment dispute resolution mechanisms, and the guarantee of property rights.

The study emphasizes the importance of overcoming legal and administrative barriers that limit investment inflows. In particular, it is necessary to improve the regulatory environment, simplify business procedures, and create favorable conditions for entrepreneurship. Financial stability plays an important role, including controlling inflation, maintaining exchange rate stability, and effective public debt management.

In addition, considerable attention is paid to the impact of global economic processes on the investment climate of Ukraine. In particular, the impact of changes in international trade relations, political sanctions, and transformations in global financial markets is analyzed. In this context, international economic cooperation and Ukraine's integration into global financial mechanisms are of particular importance.

The strategic role of post-war reconstruction as one of the key factors in attracting foreign capital is also considered. Rebuilding the destroyed infrastructure, creating modern production facilities, and introducing innovative technologies can become the basis for long-term economic growth and increasing Ukraine's international competitiveness.

In summary, the study confirms that creating a stable and predictable investment environment is a prerequisite for the recovery and further development of Ukraine's economy. Implementation of comprehensive reforms, ensuring transparency of public administration, and active cooperation with international partners will help to create a competitive investment climate and attract the necessary resources for economic growth.

Key words: *investment, financial stability, legal reform, infrastructure recovery, foreign economic activity, post-war recovery.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Іноземні інвестиції відіграють ключову роль у розвитку економіки України, забезпечуючи фінансові ресурси для модернізації виробництва, створення робочих місць і підвищення конкурентоспроможності національної продукції. В умовах економічної нестабільності, посиленої наслідками глобальних криз, роль інвестиційного капіталу набуває ще більшого значення. Україна як держава з відкритою економікою залежить від динаміки світових фінансових потоків та політики міжнародних корпорацій щодо розподілу інвестиційних ресурсів.

Однак у контексті глобальної економічної турбулентності, спричиненої як періодичними фінансовими кризами, так і геополітичними викликами, спостерігається зниження інвестиційної

активності та підвищення ризиків для потенційних інвесторів. Світова економіка стикається з нестабільністю валютних курсів, порушенням логістичних ланцюгів, підвищенням вартості фінансових ресурсів і загостренням конкурентної боротьби за капітал. Це суттєво впливає на можливості залучення іноземного капіталу в Україну, особливо у високотехнологічні галузі, що потребують довготривалих інвестицій та стабільного економічного середовища.

Попри глобальну економічну турбулентність і геополітичні виклики, формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні можливе за допомогою ефективного нормативно-правового регулювання, запровадження механізмів державної підтримки інвесторів та сучасних цифрових інструментів для підвищення прозорості та передбачуваності інвестиційного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій щодо детермінант інвестиційної привабливості України в умовах економічної нестабільності показує складний та динамічний процес, який включає різноманітні аспекти – від міжнародних бізнес-підходів до внутрішніх факторів економіки країни (табл. 1).

Таблиця 1.

Аналіз останніх досліджень та публікацій щодо детермінант інвестиційної привабливості України

Тематичний напрям	Автори та дослідження	Ключові ідеї	Вплив на досліджувану проблематику
Вплив безпеки	В. Горник, С. Сімак [8]; О. Нечипорук [6]	Інтеграція стратегій безпеки в інвестиційну політику, ризики воєнного часу	Автори розглядають безпеку як ключовий фактор привабливості інвестицій, наголошуючи на необхідності впровадження комплексних стратегій захисту інвесторів та гарантій стабільності бізнес-середовища

продовження таблиці 1

Регуляторні бар'єри	П. Ковель [11; 14]; О. Карінцева [19]; Л. Богуш [20]	Законодавчі виклики, боротьба з корупцією, реформи фінансового сектора	Дослідники аналізують недоліки правового регулювання та його вплив на інвестиційну діяльність, акцентуючи увагу на необхідності боротьби з корупцією та лібералізації регуляторних норм
Перспективи післявоєнного відновлення	О. Материнська, П. Пустова [5]; В. Антоненко [7]; А. Григоренко [9]	Потенціал інвестицій у відновлення інфраструктури, розвиток нових секторів економіки	У дослідженнях висвітлюється роль інвестицій у відбудові країни, зокрема через державні та міжнародні програми, що сприяють створенню нових економічних можливостей
Фінансова стабільність	І. Кравченко [1]; Л. Сидоренко [2]; О. Бондар [3]	Стан банківського сектора, кредитна політика, роль міжнародних фінансових інституцій	Автори доводять, що макроекономічна стабільність, доступність кредитування та міжнародна фінансова підтримка є визначальними умовами для залучення інвестицій
Державна підтримка інвесторів	Ю. Павленко [4]; М. Стороженко [10]; Т. Лисенко [12]	Податкові стимули, державні програми підтримки бізнесу, залучення приватного капіталу	Дослідники аналізують ефективність державної політики у створенні сприятливого середовища для інвесторів, наголошуючи на важливості податкових пільг та гарантійних механізмів

продовження таблиці 1

Міжнародні інвестиційні практики	Р. Петров [13]; А. Мельник [15]; В. Савченко [16]	Досвід залучення іноземних інвестицій, створення вільних економічних зон, стратегічні партнерства	Роботи демонструють успішні міжнародні кейси залучення капіталу, які можуть бути адаптовані до українських реалій для покращення інвестиційного клімату
Технологічні інновації	Н. Дорошенко [17]; С. Романенко [18]	Використання цифрових технологій у бізнесі, індустриальні парки, підтримка стартапів	Дослідження підкреслюють значення інновацій у стимулюванні інвестицій, зокрема через цифровізацію, створення технопарків та розвиток стартап-екосистеми

Джерело: сформовано автором

Розширений аналіз демонструє, що кожен із тематичних напрямів досліджень суттєво впливає на розуміння чинників, які визначають інвестиційну привабливість України. Зазначені автори розглядають проблематику з різних аспектів, що дає змогу сформуванню комплексне бачення ключових детермінант залучення іноземних інвестицій у контексті економічної нестабільності та післявоєнного відновлення.

Проаналізовані дослідження свідчать, що ключовими детермінантами інвестиційної привабливості є стабільність безпекового середовища та прозорість регуляторної політики. Дослідження різних авторів демонструють розбіжності у визначенні ключових детермінант інвестиційної привабливості України. В. Горник і С. Сімак акцентують на безпекових ризиках, тоді як О. Нечипорук розглядає їх у контексті політики управління ризиками.

П. Ковель та О. Карінцева наголошують на регуляторних бар'єрах, але висловлюють різні позиції щодо ефективності антикорупційних заходів. Дискусії точаться й щодо перспектив післявоєнного відновлення, зокрема О. Материнська підкреслює важливість державних програм, тоді як В. Антоненко та А. Григоренко вбачають більший потенціал у приватних інвестиціях. Ці суперечності свідчать про необхідність комплексного підходу, що поєднає різні стратегії для підвищення інвестиційної привабливості України.

Попри значну кількість досліджень щодо інвестиційної діяльності в Україні, недостатньо систематизовано ключові етапи розвитку інвестиційного процесу, особливо в контексті змін макроекономічних умов, кризових явищ, реформ та міжнародних інтеграційних процесів. Потребує подальшого дослідження комплексний аналіз бар'єрів для інвесторів у цих сферах, включаючи законодавчі, фінансові, політичні та інституційні чинники. Недостатньо висвітлено роль нестабільності правового середовища, податкового навантаження, відсутності ефективних стимулів та проблеми захисту прав інвесторів. Існує потреба в детальнішому вивченні кращих практик стимулювання довгострокових інвестицій у країнах із подібними економічними умовами. Залишається відкритим питання щодо адаптації цих механізмів до українських реалій, зокрема через удосконалення інвестиційного законодавства, розвиток державно-приватного партнерства та запровадження додаткових гарантій для інвесторів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз детермінант інвестиційної привабливості України в умовах глобальної економічної турбулентності, аналіз структури іноземних інвестицій за період з 1992 року, оцінювання їх впливу на економіку та виробництво.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема іноземного інвестування набула особливої гостроти в умовах, коли не тільки національна економіка, а й українське суспільство перебуває в кризовому стані, що дедалі поглиблюється. З моменту проголошення незалежності України одним з основних завдань і пріоритетів державної політики є залучення іноземних інвестицій

для стимулювання економічного зростання та покращення інвестиційного клімату в країні [11]. Процес інвестиційного розвитку країни протягом цього часу характеризувався значними коливаннями, зумовленими як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Різні етапи економічної трансформації, політичні зміни, а також кризові явища, зокрема війна та економічна нестабільність, мали прямий вплив на обсяг іноземних інвестицій (табл. 2).

Таблиця 2.

**Еволюція залучення іноземних інвестицій
в Україну (1992–2024)**

Етап	Назва
1992–1999	Початок ринкової економіки, низький рівень інвестицій
2000–2008	Активізація іноземного капіталу, залучення інвестицій у сировинні сектори
2009–2013	Криза та стагнація інвестиційної активності
2014–2021	Вплив війни, структурні зміни в залученні інвестицій
2022–2024	Війна та спроби залучити стратегічних інвесторів

Джерело: сформовано автором

На початку 1990-х років система оподаткування в Україні була надзвичайно складною та непередбачуваною, що значно ускладнювало інвестиційний клімат. Податкові ставки змінювались часто, а податкові механізми не були стабільними, що створювало серйозні ризики для іноземних інвесторів. Законодавчі акти, як-от Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» [21], Закон України «Про податок на додану вартість» [22], мали значний вплив на податкову ситуацію в країні. Часті зміни в цих законах, складність їх формулювань і нестабільність податкової політики часто ставали непередбачуваними для бізнесу. Приватизація державного майна також була складним процесом, супроводжуваним відсутністю прозорості. Такі закони, як «Про приватизацію державного майна» [23], створювали правову

невизначеність і сприяли розвитку корупційних ризиків через прогалини в законодавстві та непрозорість процесу. Земельна реформа була ще однією проблемою для інвесторів. Часті зміни в земельному законодавстві, зокрема Законі України «Про оренду землі» [24], обмежували можливості для інвестицій у земельні ресурси. Це ускладнювало правові відносини щодо прав власності та земельної оренди, що негативно впливало на інвестиційну привабливість. Митне законодавство також змінювалось під впливом економічних умов, що створювало додаткові труднощі для бізнесу. Митний кодекс України [25] часто змінювали, що погіршувало ситуацію для інвесторів, знижуючи передбачуваність бізнес-процесів та валютних операцій. Загалом, зміни в законодавстві без чіткої стратегії не дозволяли створити стабільне правове середовище для інвестицій, що негативно позначалося на економічному розвитку країни та довірі інвесторів.

Проте на початку 2000-х років Україна пережила період позитивних змін. Лібералізація економіки, спрямована на зменшення адміністративних бар'єрів, відкриття ринку для іноземних компаній, а також прийняття податкових стимулів сприяли зростанню інвестицій. Інтерес до України з боку іноземних компаній також підвищився завдяки поступовому покращенню ділового клімату, стабілізації валютного ринку та розвитку основних ринкових інститутів. Одним із важливих кроків на цьому шляху став прийом такого законодавчого акта, як Закон України «Про іноземні інвестиції» [26] – документ, який було спрямовано на створення більш прозорого та стабільного правового середовища для інвесторів, що забезпечує гарантії щодо захисту іноземних інвестицій. Попри ці зміни, правова система все ще залишалася недостатньо ефективною, а судова влада та регулювання фінансових ринків не забезпечували достатнього захисту прав інвесторів. Одним із головних правових бар'єрів була відсутність чіткої та прозорої правової основи для інвестування, а також високий рівень корупції та недостатньо розвинена система правосуддя, що дозволяло часто зловживати правами та впливати на ділову активність.

Глобальна фінансова криза 2008-2009 років стала серйозним ударом для економіки України, зокрема для залучення іноземних інвестицій. Вона призвела до зниження обсягів інвестицій через невизначеність на світових фінансових ринках і падіння довіри до економіки країн, що розвиваються. Одночасно з фінансовими труднощами країна стикнулася з політичними та соціальними викликами, що відбивалися на її міжнародному іміджі. Під час цього періоду, незважаючи на певну стабільність у законодавчому полі, інвестори залишалися обережними через нестабільність і відсутність правового захисту. Для покращення ситуації було прийнято низку законодавчих актів, які сприяли стабілізації економіки та забезпеченню підтримки бізнесу. Зокрема, було ухвалено Закон України «Про реструктуризацію боргів» [27], що допоміг компаніям і державі розв'язати питання боргових зобов'язань, і указ Президента «Про стимулювання розвитку підприємницької діяльності в умовах світової фінансової кризи» [28], який забезпечував тимчасові податкові пільги та знижував адміністративні бар'єри для бізнесу.

У 2014 році, коли Російська Федерація анексувала Крим, а на Донбасі розпочалися бойові дії, ситуація для інвесторів стала ще складнішою. Зростання політичної та економічної нестабільності призвело до відтоку капіталу з України. Багато іноземних компаній згорнули свої проекти або відклали рішення щодо входу на ринок країни. Війна та анексія Криму стали серйозним викликом для правової системи України, адже виникла необхідність забезпечити додаткові гарантії для захисту інвестицій в умовах воєнних дій та невизначеності. У відповідь на ці виклики були прийняті нові законодавчі акти, зокрема закон «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території» [29], який встановив правові норми для захисту прав власності та інвестицій в умовах війни, зокрема на територіях, що постраждали від бойових дій, а також Закон України «Про іноземні інвестиції в Україні» [26], що був адаптований до нових реалій та надавав інвесторам додаткові механізми захисту їхніх прав і безпеки інвестицій. Ці заходи мали на меті зміцнити правовий захист іноземних інвести-

цій, але невизначеність і політичні ризики залишалися важливими бар'єрами для залучення капіталу.

Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році стало найбільшим викликом для інвестиційного середовища України. Велика частина іноземних компаній або тимчасово припинила свою діяльність, або повністю вийшла з українського ринку. У цей період спостерігається зростання інтересу до інвестування у відновлювану енергетику, військову техніку, ІТ-сектор та критичну інфраструктуру [6]. Незважаючи на війну, Україна залишається привабливим ринком для іноземних інвесторів. За офіційними даними Мінекономіки, в грудні 2022 року до Уряду надійшло понад 500 заявок на інвестування в Україну. У міністерстві також зазначили, що понад 100 запитів надійшло від стратегічних та портфельних інвесторів зі США, Великої Британії, Німеччини, Бельгії, Данії та Південної Кореї [37].

Найбільший інтерес до інвестиційного процесу в Україні проявляють представники США, Німеччини, Великої Британії, Франції та Туреччини, причому привабливими інвестиційними секторами для цих країн є інноваційні технології, сільське господарство, логістика, енергетика, видобуток корисних копалин та переробна промисловість [3; 5]. Інвестори переважно зацікавлені в секторах, які створюють високу додану вартість і виробляють продукцію, здатну конкурувати на світовому ринку. Кваліфікована робоча сила, доступ до сировини та інфраструктури також відіграють важливу роль. Дивлячись у майбутнє, іноземні інвестори цінують потенціал зростання українського ринку та можливість виходу на нові ринки з продукцією, виробленою в Україні.

Динаміка іноземних інвестицій в Україну демонструє значні коливання залежно від економічної та політичної ситуації в країні. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) зростав у періоди економічної стабільності та різко скорочувався під час криз (рис. 1) [38].

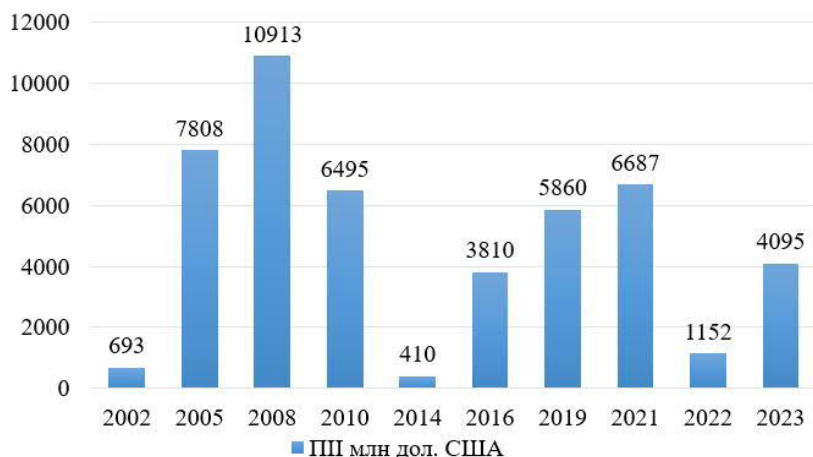

Рис. 1. Динаміка надходжень іноземних інвестицій в Україну (2002-2023 рр.).

Джерело: сформовано автором на основі [31]

Розглядаючи динаміку надходження прямих іноземних інвестицій в Україну в період з 2002 по 2023 рік, можна умовно виділити два етапи, ключовою межею між якими став початок війни на Сході України у 2014 році. У період економічного піднесення з 2002 по 2008 рік спостерігалось поступове зростання ПІІ, що досягло піку у 2008 році з показником 10 913 млн дол. США. Це було зумовлено високими темпами економічного зростання, активною приватизацією, припливом капіталу в банківський сектор, промисловість і телекомунікації, а також лібералізацією економіки та посиленням співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Світова фінансова криза 2009-2010 років призвела до значного скорочення ПІІ, зменшуючи їх обсяг у 2009 році до 4910 млн дол. США. Це відбулося через спад глобального попиту, фінансову нестабільність, скорочення кредитування та обмеження інвестиційних програм. Період з 2011 по 2013 рік характеризувався стабілізацією та відновленням, коли ПІІ коливалися в межах 4-6 млрд дол. США, що пояснюється поступовим виходом

економіки з кризи та інтеграційними процесами з ЄС. Різке скорочення інвестицій у 2014-2015 роках стало наслідком політичної кризи та війни на Донбасі. Після Революції Гідності, анексії Криму та початку бойових дій інвестори значно знизили активність через високі ризики. У 2015 році вперше зафіксовано від'ємний баланс інвестицій у розмірі -458 млн дол. США. Однак у 2016-2019 роках спостерігалось часткове відновлення інвестиційної активності, що було зумовлено реформами у фінансовому секторі, боротьбою з корупцією та запуском децентралізації. У 2016 році обсяг ПІІ зріс до 3810 млн дол. США та поступово збільшувався до 2019 року. Пандемія COVID-19 у 2020 році призвела до нового спаду, оскільки світова економічна рецесія скоротила ПІІ до мінімального значення -868 млн дол., що супроводжувалося зниженням попиту та обмеженнями в міжнародній торгівлі. 2021 рік став періодом відновлення, коли стабілізація макроекономічних показників і активізація реформ сприяли зростанню інвестицій до 6687 млн дол. США. Повномасштабне вторгнення РФ у 2022 році знову спричинило різке скорочення ПІІ до 1152 млн дол. США через втрату територій, руйнування інфраструктури та загальні економічні ризики. Однак у 2023 році спостерігається позитивна динаміка: за три квартали ПІІ досягли 4095 млн дол. США, що свідчить про поступове відновлення інвестиційної активності.

Загалом, динаміка ПІІ в Україні є циклічною та залежить від макроекономічної стабільності, геополітичних ризиків та якості бізнес-клімату. Подальше зростання інвестицій потребує комплексного підходу, що включає економічні реформи, відновлення інфраструктури та зниження регуляторних бар'єрів.

Протягом останніх десятиліть обсяги та структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну зазнавали значних змін, зумовлених як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Розглянемо детальніше динаміку ПІІ за періодами та країнами походження, а також галузеву спрямованість інвестицій (рис. 2) [30; 41].

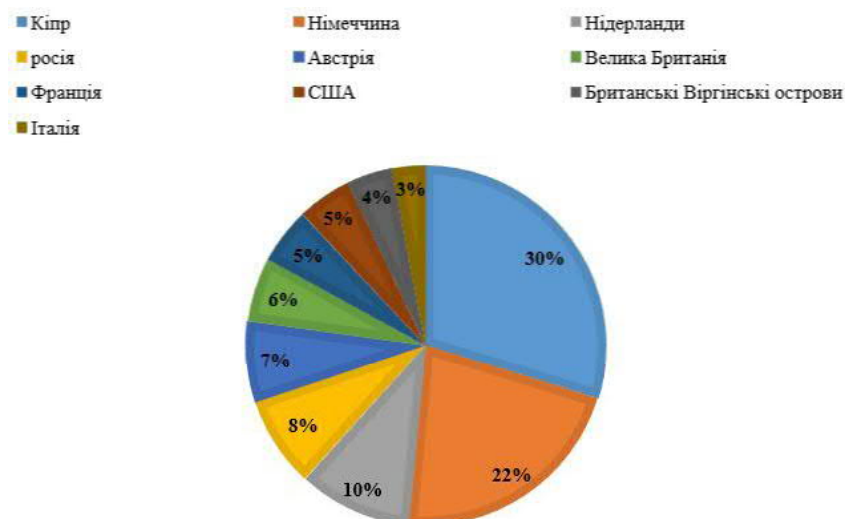

Рис. 2. Розподіл ПІІ за країнами-інвесторами в Україну 2010–2015 рр.
Джерело: сформовано автором на основі [30]

У період з 2010 по 2015 рр. основними джерелами ПІІ в Україну були країни Європейського Союзу, зокрема Кіпр, Німеччина та Нідерланди. Станом на 1 липня 2010 року загальний обсяг прямих інвестицій становив 40,4 млрд доларів США, з яких 22,5 % надходили з Кіпру, 16,4 % – з Німеччини, 7,7 % – з Нідерландів, 6,1 % – з Росії, 5,5 % – з Австрії, 4,4 % – з Великої Британії, 3,8 % – із Франції, 3,7 % – зі Сполучених Штатів Америки, 3,1 % – з Віргінських Островів (Британських), 2,3 % – з Італії, 1,9 % – зі Швеції, 1,8 % – зі Швейцарії, 1,7 % – з Польщі, 1,5 % – з Угорщини, 1,4 % – з Белізу, 1,3 % – з Ірландії, 1,2 % – з Панами, 1,1 % – з Данії, 1,0 % – з Японії, 0,9 % – з Туреччини, 0,8 % – з Ліхтенштейну, 0,7% – з Люксембургу, 0,6 % – з Канади, 0,5% – з Фінляндії, 0,4 % – з Республіки Корея, 0,3 % – з Ізраїлю, 0,2 % – з Греції, 0,1 % – з інших країн [30; 41].

Варто зазначити, що значна частина інвестицій з Кіпру та інших офшорних юрисдикцій є результатом так званих операцій «ground tripping», коли українські резиденти інвестують кошти за кордон,

а потім повертають їх у вигляді ПІІ для отримання податкових та інших переваг. За оцінками Національного банку України, у 2010–2013 роках обсяги таких інвестицій становили в середньому 32,7 % від загального притоку ПІІ. Щодо галузевої структури у 2014 році найбільше інвестицій було спрямовано в промисловість (32,3 %), фінансову та страхову діяльність (17,4 %), а також у торгівлю та ремонт автотранспортних засобів (12,5 %) [31].

Після політичних та економічних потрясінь 2014–2015 років, зокрема анексії Криму та початку воєнних дій на сході України, обсяги ПІІ значно скоротилися. Однак у наступні роки спостерігалось поступове відновлення інвестиційної активності. У 2016 році обсяг ПІІ становив 3,5 млрд доларів США, у 2017 році – 2,2 млрд доларів, у 2018 році – 2,1 млрд доларів, у 2019 році – 2,8 млрд доларів, у 2020 році – 0,5 млрд доларів, у 2021 році – 2,4 млрд доларів США. У цей період Кіпр залишався провідним інвестором, що свідчить про продовження практики «ground tripping». Частка таких операцій у загальному обсязі ПІІ зросла із 3,8 % у 2016 році до 68,5 % у 2021 році [31].

У період з 2020 року структура прямих іноземних інвестицій в Україну зазнала суттєвих змін, що відображало як глобальні економічні тенденції, так і внутрішні виклики, зокрема пандемію COVID-19 та необхідність адаптації до нових умов розвитку. Зміни інвестиційних пріоритетів стали результатом активного технологічного прогресу, посилення регуляторної політики у фінансовому секторі та підвищення інтересу до інфраструктурних проєктів (рис. 3).

Галузева структура інвестицій також зазнала змін. У 2020 році найбільше інвестицій було спрямовано у промисловість (30,6 %), сільське, лісове та рибне господарство (12,6 %), а також у транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність (12,1 %) [32]. Водночас суттєве зростання продемонстрували такі сектори, як інформаційні технології та комунікації, на які припадало близько 9,3 % загального обсягу інвестицій, що свідчить про активний розвиток цифрової економіки в Україні. Фінансова та страхова діяльність залишалася одним із ключових напрямів залучення інвес-

тицій, забезпечуючи 8,7 % загального потоку капіталу. Це пов'язано з адаптацією банківського сектору до міжнародних стандартів, розвитком фінансових технологій і посиленням регуляторної політики, спрямованої на підвищення стійкості фінансових установ. Сфери оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів отримали 7,8 % інвестицій, що пояснюється активним розвитком електронної комерції та зростанням попиту на сучасні логістичні послуги. Будівництво залучило 6,4 % інвестицій, що зумовлено як потребами у відновленні інфраструктури, так і активізацією житлового будівництва у великих містах. На окрему увагу заслуговує сектор охорони здоров'я та соціальної допомоги (3,2 %), що продемонстрував збільшення притоку інвестицій унаслідок пандемії COVID-19 та зростання інтересу до розвитку медичних технологій. Сфера професійної, наукової та технічної діяльності також залучила 2,9% інвестицій, що відображає підвищений інтерес до наукових досліджень і розробок, особливо в галузях інноваційної економіки [32].

Рис. 3. Галузева структура ПІІ в Україні у 2020 році.
Джерело: сформовано автором на основі [32]

Таким чином, у структурі прямих іноземних інвестицій відбулося зміщення пріоритетів у бік галузей, пов'язаних із технологічними інноваціями, цифровими послугами та інфраструктурними проектами, що відображає глобальні тренди й економічні потреби України.

До 2014 року Росія була одним зі значних інвесторів в українську економіку. Однак після початку воєнних дій та запровадження санкцій обсяги російських інвестицій суттєво зменшилися. За даними Державної служби статистики України, станом на 2014 рік частка російських інвестицій становила 6,1 % від загального обсягу ПІІ.

Обмеження та бар'єри для іноземних інвесторів в Україні залишаються суттєвими факторами, що гальмують залучення капіталу та стримують розвиток високотехнологічних секторів економіки. Однією з головних проблем є домінування сировинного сектора, що історично отримував основну частку прямих іноземних інвестицій. Значна частина вкладень спрямовувалася на видобуток та експорт природних ресурсів, як-от металургійна сировина, нафта, газ та аграрна продукція. Ще одним значним бар'єром для інвесторів є корупція та нестабільність правового середовища. Незважаючи на численні реформи та зусилля з боку уряду щодо покращення антикорупційної політики, рівень корупційних ризиків залишається високим, що негативно впливає на бізнес-клімат. Судова система та захист прав інвесторів також є одним із головних викликів для залучення капіталу [20].

Окремим і найбільш критичним обмежувальним фактором для інвестиційного середовища України є війна та ризики у сфері безпеки. Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році спричинило масовий відтік капіталу, знищення виробничих потужностей та руйнування інфраструктури. Воєнні дії створюють високий рівень невизначеності, що стримує довгострокові інвестиційні проекти. Крім фізичних ризиків, інвестори стикаються із загрозами економічної нестабільності, валютних коливань, інфляційного тиску та складнощами з логістикою [12].

Інвестиції у ВПК є критично важливими для забезпечення обороноздатності країни, модернізації техніки та стимулювання

національного економічного зростання. Натепер, в умовах воєнного стану, цей сектор стає не лише гарантом безпеки, але й драйвером інновацій та розвитку суміжних галузей. За даними прем'єр-міністра та офіційних заяв, інвестиції у ВПК з боку держави сьогодні оцінюються в десятки мільярдів гривень, а в перспективі – у сотні мільярдів. Наприклад, під час виступу на форумі Ялтинської європейської стратегії було зазначено, що «інвестиції в цю галузь з боку держави вже сьогодні можна оцінювати в десятки мільярдів гривень» [33]. Це свідчить про серйозність намірів уряду щодо модернізації та розвитку національної оборонної індустрії.

Поряд із державними, приватні інвестиції у ВПК набувають усе більшого значення. Сучасний український ринок демонструє зростання венчурного капіталу та зацікавленість іноземних інвесторів. Деякі експерти відзначають, що приватний сектор може стати каталізатором швидких інновацій завдяки більш гнучким управлінським підходам. Міжнародні інвестори також активно долучаються до розвитку українського ВПК. Наприклад, Данія оголосила про виділення 175 млн євро, а ще 400 млн євро буде залучено з надприбутків заморожених російських активів для фінансування оборонної промисловості [34]. Крім того, за умов додаткового фінансування потенціал оборонного виробництва України може досягти 20 млрд доларів, що відкриває можливості для створення спільних підприємств і технологічного обміну з провідними світовими гравцями [35].

За оцінками, значна частина інвестиційного потенціалу України припадає саме на оборонно-промисловий сектор. Згідно з дослідженням, інвестиційний потенціал у стратегічно важливих галузях, у тому числі у ВПК, може сягати понад 43 млрд доларів [36]. Зокрема, дохід компаній, що працюють виключно в оборонній сфері, демонструє стабільне зростання. Наприклад, дохід «Укроборонпрому» у 2022 році становив близько 1,28 млрд доларів, що є значним приростом порівняно з 754,75 млн доларів у 2021 році (зростання ~70 %) [33].

Інвестиції в оборонно-промисловий комплекс України – це стратегічний інструмент забезпечення національної безпеки

та економічного зростання. Сучасні дані свідчать про значне збільшення як державних, так і приватних інвестицій у цей сектор, що підтверджується як зростанням доходів ключових підприємств, так і високим потенціалом залучення міжнародного капіталу. Подолання наявних викликів за допомогою реформ та міжнародного партнерства може зробити ВПК України одним із найдинамічніших секторів економіки в період післявоєнного відновлення.

Деякі іноземні компанії, які інвестували в агропромисловий сектор або виробництво високотехнологічного обладнання, стикалися з несподівано високими розмірами мита на імпорт необхідних компонентів. Такі непередбачувані митні збори призводили до збільшення собівартості продукції, затримок у виробництві та, в окремих випадках, до прийняття рішення про часткове або повне виведення інвестицій з України. Американський гігант Cargill планував значні інвестиції в модернізацію виробництва агротехніки в Україні. Проте через несподівано високі мита на імпорт ключових компонентів і непрозорі митні процедури вартість проекту різко зросла, що змусило компанію переглянути масштаби інвестицій і частково відкликати частину коштів [35]. Інвестори із сектору ІТ та інших високотехнологічних галузей часто зазнавали труднощів у вирішенні комерційних спорів. Невизначеність судових процесів, тривалі строки розгляду справ і непрозорість рішень призводили до значних фінансових витрат і збільшення ризиків [34]. Один із прикладів: міжнародна компанія, яка мала намір розвивати стартапи в Україні, була змушена переглянути свої плани через невизначеність у захисті її прав у суді, що зрештою спричинило відтік частини капіталу. Деякі інвестиційні проекти в енергетиці чи виробництві сировини стикалися з постійними вимогами до зміни умов контрактів або несподіваними законодавчими змінами. Такий тиск із боку державних органів створював нестабільність для бізнесу – інвестори змушені були постійно пристосовуватись до нових правил, що знижувало прогнозованість і прибутковість проектів. Глобальний гравець у сфері видобутку й торгівлі сировиною Glencore оголосив про плани інвестувати в розвиток українських родовищ. Однак складнощі, пов'язані з неефективною

судовою системою та затяжними юридичними суперечками щодо контрактів, змусили компанію зменшити свої інвестиційні амбіції в цьому секторі [36].

Водночас теперішній глобальний інвестиційний клімат відкриває нові можливості. Щораз більша увага до зеленої енергетики та сталого розвитку відповідає потенціалу України у сфері відновлюваних джерел енергії, зокрема вітрової та сонячної. За умови забезпечення належної регуляторної підтримки та мінімізації ризиків ця тенденція може бути використана для залучення цільових інвестицій [1].

Галузевий аналіз іноземних інвестицій в Україні у період 1992-2024 років демонструє значну нерівномірність розподілу капіталу між секторами економіки. Протягом більш ніж 30 років основна частина інвестицій спрямовувалася в галузі, орієнтовані на експорт сировини та продукцію з низькою доданою вартістю. Такий розподіл капіталу сформував залежність економіки України від зовнішніх ринків та обмежив можливості розвитку наукомістких секторів (табл. 3) [39].

Таблиця 3.

Прямі іноземні інвестиції в економіку України за видами економічної діяльності, млн дол. США

Види економічної діяльності	2015 р.	2016 р.	2018 р.	2019 р.	2021 р.	2022 р.
Сільське, лісове та рибне господарство	589,3	389,5	-8,5	38,0	1127,8	378,3
Видобувна промисловість і розроблення кар'єрів	255,3	284,8	796,0	1150,6	1730,5	-434,1
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	303,5	342,0	437,6	483,1	260,5	85,8

продовження таблиці 3

Машинобудування, крім ремонту й монтажу машин і устаткування	308,8	30,9	135,6	181,2	-29,3	23,8
--	-------	------	-------	-------	-------	------

Джерело: сформовано автором на основі [39]

Отже, іноземні інвестиції переважно спрямовуються в такі сфери економіки, як добувна промисловість, виробництво харчових продуктів, металургія, виготовлення гумових і пластмасових виробів, а також у сфери торгівлі, ремонту автотранспорту, фінансових і страхових послуг. Така структура ІІІ пояснюється зацікавленістю іноземного бізнесу в перспективних галузях, а також прагненням мінімізувати ризики. Водночас окремі напрями інвестування, зокрема сільське, лісове та рибне господарство, а також добувна промисловість, значною мірою залежать від змін зовнішніх умов і мають підвищені ризики. Це зумовлено високою фондоємністю підприємств у цих секторах та значними обсягами нерухомих активів, які неможливо швидко і безперешкодно перемістити із зон бойових дій у безпечніші регіони [7].

Покращення інвестиційного клімату в Україні вимагає комплексного підходу, що має враховувати низку внутрішніх економічних та політичних викликів. На сучасному етапі розвитку держави особливо перспективними для залучення інвестицій є такі галузі, як машинобудування, авіаційна промисловість, суднобудування та сільськогосподарське машинобудування. Залучення інвестицій в авіаційну галузь надасть можливість для запуску серійного виробництва нових сучасних моделей пасажирських і транспортних літаків, розроблених українськими інженерами. Вітчизняні підприємства мають належну виробничу інфраструктуру та технічну експертизу, що дозволяє задовольняти технологічні потреби країни. Інвестиції в сектор виробництва сільськогосподарської техніки сприятимуть упровадженню новітніх технічних інновацій та розробок у сфері плодоовочівництва, що стимулюватиме попит на таку продукцію. У результаті інвестори

матимуть можливість швидко окупити свої вкладення. У паливно-енергетичному секторі існують значні можливості для інвестування в програми модернізації та технологічного оновлення. Зокрема, йдеться про вдосконалення та будівництво нових атомних і теплових електростанцій, гідроелектростанцій, систем промислового зв'язку, ліній електропередач, тепломереж та газопроводів, що забезпечить покращення енергетичної інфраструктури країни [9].

Збільшення обсягів та оптимізація структури іноземних інвестицій можливі лише за умови покращення інвестиційного клімату та побудови механізмів взаємодії між іноземними інвесторами та органами державної влади на ринкових засадах [15]. Необхідно забезпечити функціонування незалежної та ефективної судової системи, яка зможе швидко розв'язувати спори між інвесторами та державою чи іншими контрагентами. Запровадження податкових пільг для інвесторів у високотехнологічні та інноваційні сектори, як-от IT, біотехнології, відновлювальна енергетика, допоможе залучити довгострокові інвестиції. Також у світовій економіці спостерігається тенденція до зростання інвестицій у розвиток штучного інтелекту. Згідно з дослідженням IDC, у 2025 році світові витрати на технології, що підтримують штучний інтелект, досягнуть 337 мільярдів доларів США. Це включає гіперавтоматизацію, інтеграцію штучного інтелекту з інтернетом речей, бізнес-прогнозування, аналітику, кібербезпеку та доповнений інтелект [40]. Цей прогноз свідчить про значне зростання інвестицій у сфері штучного інтелекту, що відображає глобальну тенденцію до інтеграції ШІ-технологій у бізнес для оптимізації логістики, технічних процесів і планування [2]. Зокрема, IDC прогнозує, що до 2028 року витрати на технології, що підтримують штучний інтелект, перевищать 749 мільярдів доларів США [33]. Ці дані підкреслюють важливість стратегічних інвестицій у розвиток та впровадження ШІ-технологій для забезпечення конкурентоспроможності та ефективності бізнесу в умовах сучасної економіки. Вплив інновацій є суттєвим через їх потенціал швидкого покращення продуктивності та конкурентоспроможності, проте недостатність інвестицій може свідчити про ускладнену реалізацію цього потенціалу [4; 7].

Потрібно створювати сприятливі умови для залучення стратегічних інвесторів, які можуть не тільки надати капітал, а й стати партнерами в розвитку інноваційних технологій. Ці заходи можуть допомогти Україні не тільки покращити інвестиційний клімат, але й створити стійке середовище для довгострокових і сталих інвестицій у майбутньому.

Висновки. Україна володіє значним потенціалом для залучення іноземних інвестицій, зокрема у високотехнологічній та інноваційній галузі. Завдяки вигідному географічному розташуванню, наявності природних ресурсів та перспективам розвитку інфраструктури країна може стати важливим гравцем на міжнародному інвестиційному ринку. Однак домінування сировинного сектора в економіці, що зумовлює орієнтацію інвестицій на видобуток та експорт природних ресурсів без створення доданої вартості, залишається основною проблемою. Це обмежує розвиток більш високотехнологічних і інноваційних секторів, які можуть забезпечити стійке економічне зростання та підвищити конкурентоспроможність країни.

Війна та постійні безпекові ризики значно ускладнюють залучення інвестицій в Україну. Тривалі воєнні конфлікти, зокрема їх вплив на економіку та інфраструктуру, створюють несприятливі умови для ведення бізнесу та залучення інвесторів. Додатково проблеми з корупцією та нестабільність правового середовища залишаються суттєвими бар'єрами для залучення іноземного капіталу.

Для залучення довгострокових і стратегічних інвестицій необхідно створити сприятливі умови для розвитку таких секторів, як інформаційні технології, біотехнології, інноваційні матеріали, відновлювальна енергетика та автомобілебудування. У цьому контексті важливим є розвиток науково-дослідних центрів, університетських інкубаторів та стартапів. Для забезпечення високого рівня довіри інвесторів необхідно запровадити нові стандарти прозорості у сфері державних закупівель і приватизації, а також використовувати сучасні технології для моніторингу та аудиту цих процесів, що стане важливим кроком для забезпечення ефективного контролю та створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу.

Для реалізації інвестиційного потенціалу України необхідно зосередитися на вдосконаленні правових та інституційних механізмів, що гарантують захист інвесторів. Це включає реформи в судовій системі, посилення правового захисту власності та створення сприятливих податкових умов для інвесторів. Підвищення прозорості та боротьба з корупцією повинні бути пріоритетними напрямками, що забезпечують підвищення інвестиційної привабливості.

Залучення стратегічних інвестицій в Україну можливе за умови комплексного підходу до реформування економічної та правової системи, що включає підвищення прозорості та створення умов для розвитку інноваційних секторів економіки. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню привабливості України для міжнародних інвесторів і забезпечить формування стійкої та інноваційної економіки.

ДЕТЕРМІНАНТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Статтю присвячено аналізу основних факторів, що визначають інвестиційну привабливість України в умовах глобальної економічної нестабільності. У дослідженні розглядаються ключові детермінанти залучення іноземного капіталу, включаючи макроекономічні показники, правову систему, стан фінансових ринків та рівень розвитку інфраструктури. Особлива увага приділяється ролі політичної стабільності, боротьбі з корупцією та ефективності державного управління у створенні сприятливого інвестиційного клімату.

Аналіз засвідчує, що підвищення інвестиційної привабливості України вимагає комплексного підходу, що охоплює реформування законодавства, стабілізацію фінансового сектору, розвиток транспортної та енергетичної інфраструктури, а також покращення ділового середовища. Окреме значення має захист прав інвесторів, зокрема забезпечення прозорості судової системи, ефективності механізмів вирішення інвестиційних спорів і

гарантування права власності.

У дослідженні підкреслено важливість подолання правових та адміністративних бар'єрів, які обмежують надходження інвестицій. Зокрема, необхідно вдосконалити регуляторне середовище, спростити процедури ведення бізнесу та створити сприятливі умови для розвитку підприємництва. Важливу роль відіграє фінансова стабільність, що включає контроль рівня інфляції, стабільність валютного курсу та ефективне управління державним боргом.

Крім того, значну увагу приділено впливу глобальних економічних процесів на інвестиційний клімат України. Зокрема, проаналізовано вплив змін у міжнародних торговельних відносинах, політичні санкції та трансформації світових фінансових ринків. У такому контексті міжнародне економічне співробітництво та інтеграція України в глобальні фінансові механізми набувають особливого значення.

Також розглянуто стратегічну роль післявоєнного відновлення як одного з ключових чинників залучення іноземного капіталу. Відбудова зруйнованої інфраструктури, створення сучасних виробничих потужностей та впровадження інноваційних технологій можуть стати основою для довгострокового економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному рівні.

У підсумку, дослідження підтверджує, що створення стабільного та прогнозованого інвестиційного середовища є необхідною умовою для відновлення та подальшого розвитку економіки України. Реалізація комплексних реформ, забезпечення прозорості державного управління та активна співпраця з міжнародними партнерами сприятимуть формуванню конкурентоспроможного інвестиційного клімату та залученню необхідних ресурсів для економічного зростання.

Ключові слова: інвестиції, фінансова стабільність, правова реформа, інфраструктурне відновлення, зовнішньоекономічна діяльність, поствоєнне відновлення.

Author Contributions: Conceptualization, B.W.A. and L.W.F.; Writing – original draft, B.W.A. and L.W.F.; Writing – review & editing, B.W.A. and L.M.F. Author has read and agreed to the published version of the manuscript.

Funding: This research received no external funding.

Institutional Review Board Statement: Not applicable as study did not include human subjects.

Informed Consent Statement: Not applicable.

Data Availability Statement: Data is contained within the article.

Conflicts of Interest: The author declares no conflict of interest.

References

1. Belin, V.S. (2024). Vplyv zmin u hlobalnykh investytsiynykh potokakh na stabilnist ukrainskoho finansovoho rynku [The impact of changes in global investment flows on the stability of the Ukrainian financial market]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues of Economic Sciences*, 5. Retrieved from: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14231243> [in Ukrainian].
2. Kutsmus, N., Prokopchuk, O., Usiuk, T., & Zaburanna, L. (2024). Mizhnarodnyi biznes v umovakh turbulentsnosti hlobalnoi ekonomiky [International business in conditions of global economic turbulence]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, 189, (pp. 123-128). Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-23> [in Ukrainian].
3. Shirer, M. (2023). IDC forecasts spending on GenAI solutions will double in 2024 and grow to \$151.1 billion in 2027. *International Data Corporation*. Retrieved from: <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS51572023> [in English].
4. Shut, S.O. (2024). Stratehichni pidkhody do upravlinnia innovatsiino-investytsiiny m rozvytkom v umovakh transformatsii ekonomiky [Strategic approaches to managing innovation and investment development in the context of economic transformation]. *Akademichni vizii – Academic Visions*, 37. Retrieved from: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1545> [in Ukrainian].
5. Materynska, O., & Pustova, P. (2024). Vidnovlennia ta rozvytok: investytsiini perspektyvy Ukrainy pislia viiny [Recovery and development: Investment prospects of Ukraine after the war]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 64. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-28> [in Ukrainian].

6. Nechyporuk, O. (2023). Problema zaluchennia inozemnykh investyt-sii v Ukraini pid chas viiny [The problem of attracting foreign investments in Ukraine during the war]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 54. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6> [in Ukrainian].
7. Antonenko, V., Liashok, Ya., Popova, O., Katranzhi, L., & Liashok, N. (2024). Investytsiina pryvablyvist Ukrainy v konteksti yii postvoiennoho vid-novlennia [Investment attractiveness of Ukraine in the context of its post-war recovery]. *Problemy teorii ta praktyky finansovo-kredytnoi diialnosti – Finan-cial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(57), (pp. 363-380). Retrieved from: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4410> [in Ukrainian].
8. Hornyk, V.H., & Simak, S.V. (2023). Problemy zaluchennia inozem-nnykh investytsii v ekonomiku ta yikh vplyv na bezpeku ta oboronozdatnist Ukrainy [Problems of attracting foreign investments into the economy and their impact on Ukraine's security and defense capability]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnogo upravlinnia, psykholohii, prava – Dnipro Scientific Jour-nal of Public Administration, Psychology, and Law*, 1, (pp. 42-47). Retrieved from: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.1.6> [in Ukrainian].
9. Hryhorenko, A. (2023). Investytsiina skladova enerhetychnoho sekto-ru ekonomiky Ukrainy: mozhlyvosti dlia realizatsii v konteksti vidnovlennia krainy ta staloho rozvytku [Investment component of Ukraine's energy sector: Opportunities for implementation in the context of the country's recovery and sustainable development]. *Hraal nauky – Grail of Science*, 33, (pp. 72-74). Retrieved from: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.11.2023.10> [in Ukrainian].
10. Dragovoz, M.V. (2023). Vplyv inozemnoho investuvannia na rozvy-tok silskoho hospodarstva [The impact of foreign investment on the develop-ment of agriculture]. *Ekonomichnyi rozvytok derzhavy ta rehioniv v konteksti suchasnykh intehtatsiinykh protsesiv – Economic development of the state and regions in the context of modern integration processes*, (pp. 22-23). Retrieved from: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-308-1-5> [in Ukrainian].
11. Kovel, P.M. (2024). Zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v Ukrainu: suchasnyi stan ta vyklyky [Attracting foreign direct investment in Ukraine: Current state and challenges]. *Mizhnarodne ekonomichne spivro-bitnytstvo: analiz stanu, realii i problemy – International economic coopera-tion: analysis of the state, realities and problems*. Retrieved from: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-363-0-9> [in Ukrainian].
12. Chernychko, T., Hladynets, N., & Rosola, U. (2023). Problems of attracting foreign investments in the war period and ways of their activation.

Problems of Systemic Approach in the Economy, 4(93). Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-4-7> [in English].

13. Korolenko, N.V., & Bila, D.V. (2021). Sutnist priamykh inozemnykh investysii u mizhnarodnykh vidnosynakh: vplyv na sotsialno-ekonomichnyi rozvytok krain ta yikh naslidky [The essence of foreign direct investment in international relations: Impact on socio-economic development of countries and their consequences]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*, 3-4, (280-281), (pp. 115-121). [in Ukrainian].

14. Kovel, P. M. (2024). Analyzing the Inflow of Foreign Direct Investments in Ukraine. *Business Inform*, 3(554), (pp. 87-95). Retrieved from: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-87-95> [in English].

15. Mital O., Ladonko L., & Kalinko I. (2021). Shliakhy pidvyshchennia diievosti mekhanizmv zabezpechennia derzhavnoi polityky zaluchennia inozemnykh investysii v rehionalnyi rozvytok [Ways to increase the effectiveness of mechanism to ensure public policy to attract foreign investment in regional development]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*, 3-4, (pp. 70-76). Retrieved from: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-3-4-280-281-70-76> [in Ukrainian].

16. Sokolovska, O.M. (2021). Priami inozemni investysii v ekonomitsi Ukrainy: stan i problemy zaluchennia [Foreign direct investment in the economy of Ukraine: State and problems of attraction]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Bulletin of Economic Science of Ukraine*, (2), (pp. 92-99). Retrieved from: <https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021> [in Ukrainian].

17. Mushenyk, I. (2021). Stratehiia rozvytku i formuvannia innovatsiino-investytsiinoi systemy rehionu [Strategy for the development and formation of the region's innovation and investment system]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (25). Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-29> [in Ukrainian].

18. Mashlii, H.B., & Mosii, O.B. (2021). Monitorynh perspektyv ta investysiin instrumenty rozvytku terytorialnykh hromad [Monitoring prospects and investment tools for the development of territorial communities]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: Economy, Business and Management*, 3(30). Retrieved from: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-30-2021> [in Ukrainian].

19. Karintseva, O.I., Dehtiarova, I.B., Kharchenko, M.O., Dolgosheieva, O.I., & Kyrylieva A.V. (2020). Zaluchennia inozemnykh investysii yak instru-

ment zabezpechennia konkurentospromozhnosti ta staloho rozvytku krainy [Attracting foreign investment as a tool for ensuring competitiveness and sustainable development of the country]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Seriii Ekonomika – Bulletin of Sumy State University. Economics Series*, 3, (pp. 199-211). Retrieved from: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22> [in Ukrainian].

20. Bohush, L.A. (2020). Otsinka vplyvu koruptsii na zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii [Assessment of the impact of corruption on attracting foreign direct investment]. Proceedings from APPRD '20: *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia «Aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku rehioniv» – The All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Actual Problems and Prospects for Regional Development»*. (pp. 26-28). Rivne: RVC MEGU im. akad. S. Demianchuka [in Ukrainian].

21. Zakon Ukrainy Pro opodatkuvannia prybutku pidpriemstv vid 28.12.1994 r. No. 334/94-VR: za stanom na 1 sich. 2013 r. [Law of Ukraine on corporate profit taxation of December 28, 1994, No. 334/94-VR as of January 1, 2013]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-vr#Text> [in Ukrainian].

22. Zakon Ukrainy Pro podatok na dodanu vartist vid 03.04.1997 r. No. 168/97-VR: za stanom na 1 sich. 2011 r. [Law of Ukraine on Value Added Tax of April 3, 1997, No. 168/97-VR as of January 1, 2011]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168/97-vr#Text> [in Ukrainian].

23. Zakon Ukrainy Pro pryvatyzatsiiu derzhavnoho maina vid 04.03.1992 r. No. 2163-XII: stanom na 7 berez. 2018 r. [Law of Ukraine on Privatization of State Property of March 4, 1992, No. 2163-XII as of March 7, 2018]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-12#Text> [in Ukrainian].

24. Zakon Ukrainy Pro orendu zemli vid 06.10.1998 r. No. 161-XIV: stanom na 8 lystop. 2024 r. [Law of Ukraine on Land Lease of October 6, 1998, No. 161-XIV as of November 8, 2024]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> [in Ukrainian].

25. Mytnyi kodeks Ukrainy vid 12.12.1991 r. No. 1970-XII: stanom na 16 trav. 2008 r. [Customs Code of Ukraine of December 12, 1991, No. 1970-XII as of May 16, 2008]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1970-12#Text> [in Ukrainian].

26. Zakon Ukrainy Pro inozemni investytsii vid 13.03.1992 r. No. 2198-XII: stanom na 25 liut. 2000 r. [Law of Ukraine on Foreign Investments of March

13, 1992, No. 2198-XII as of February 25, 2000]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2198-12#Text> [in Ukrainian].

27. Postanova Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy Pro restrukturyzatsiiu zaborhovanosti vid 1 liutoho 2006 r. No. 35/324. [Resolution of the Higher Commercial Court of Ukraine on Debt Restructuring of February 1, 2006, No. 35/324]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_324600-06#Text [in Ukrainian].

28. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro stymuliuvannia rozvytku pidpriemnytskoi diialnosti v umovakh svitovoi finansovoi kryzy vid 22.06.2009 r. No. 466/2009: stanom na 16 trav. 2013 r. [Decree of the President of Ukraine on Stimulating Entrepreneurship Development in the Context of the Global Financial Crisis of June 22, 2009, No. 466/2009 as of May 16, 2013]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466/2009#Text> [in Ukrainian].

29. Zakon Ukrainy Pro zabezpechennia prav i svobod hromadian ta pravovyi rehym na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy vid 15.04.2014 r. No. 1207-VII: stanom na 19 trav. 2014 r. [Law of Ukraine on Ensuring the Rights and Freedoms of Citizens and the Legal Regime in the Temporarily Occupied Territory of Ukraine of April 15, 2014, No. 1207-VII as of May 19, 2014]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> [in Ukrainian].

30. Priami inozemni investytsii v Ukrainu [Foreign Direct Investment in Ukraine]. (n.d.). *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2010/zd/ivu/ivu_u/ivu0210.html [in Ukrainian].

31. Otsinka obsiahiv priamykh inozemnykh investytsii, v yakykh kintsevim kontroliuiuchym investorom ye rezydent (round tripping) za 2010-2021rr. [Estimation of the volume of foreign direct investment in which the ultimate controlling investor is a resident (round tripping) for 2010-2021.]. (n.d.). *bank.gov.ua*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_tripping_pr_2022-03-31.pdf [in Ukrainian].

32. Shcherbyna, A. Investuiut popry viinu. Khto ta skilky vkladaie v Ukrainu sered mizhnarodnoho ta ukrainskoho biznesu? [Investing despite the war. Who and how much is investing in Ukraine among international and Ukrainian businesses?]. (n.d.). *forbes.ua*. Retrieved from: <https://forbes.ua/money/investuyut-popri-viynu-khtota-skilki-vkladae-v-ukrainu-sered-mizhnarodnogo-ta-ukrainskogo-biznesu-oglyad-vid-investanalitikaartema-shcherbini-08122023-17779> [in Ukrainian].

33. Kabmin investuvav vzhe desiatky miliardiv hryven u vitchyzniani VPK [The Cabinet has already invested tens of billions of hryvnias in the

domestic military-industrial complex.]. (n.d.). (2023). *rubryka.com*. Retrieved from: <https://rubryka.com/2023/09/10/kabmin-investuvav-vzhe-desyatyk-milyardiv-gryven-u-vitchyznyanyj-vpk-prem-er-ministr/> [in Ukrainian].

34. Ukraina otrymaie blyzko €600 mln investysii v oboronnu promyslovist [Ukraine will receive about €600 million in investments in the defense industry]. (n.d.). (2024). Retrieved from: <https://armyinform.com.ua/2024/09/29/ukrayina-otrymaie-blyzko-e600-mln-yevro-investyczij-v-oboronnu-promyslovist/> [in Ukrainian].

35. Za umovy zaluchennia investysii potentsial oboronnoho vyrobnytstva Ukrainy mozhe dosiahty 20 mlrd dolariv [If investments are attracted, the potential of Ukraine's defense production can reach 20 billion dollars.]. (n.d.). *mod.gov.ua*. Retrieved from: <https://mod.gov.ua/news/za-umovi-zaluchennya-investiczij-potenczial-oboronnogo-virobnictva-ukraini-mozhe-dosyagti-20> [in Ukrainian].

36. Investysiiyni potentsial Ukrainy v umovakh viiny [Investment potential of Ukraine in wartime.]. (n.d.). *galicianvisnyk.tntu.edu.ua*. Retrieved from: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/82/1168.pdf> [in Ukrainian].

37. Investysii v Ukrainu pid chas viiny [Investing in Ukraine during the war]. (n.d.). *trans.info*. Retrieved from: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny-327240> [in Ukrainian].

38. Priami inozemni investysii (PII) v Ukraini [Foreign Direct Investment (FDI) in Ukraine]. (n.d.). *index.minfin.com.ua*. Retrieved from: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> [in Ukrainian].

39. Priami investysii v Ukraini: operatsii za instrumentamy [Direct investments in Ukraine: transactions by instruments]. (n.d.). *bank.gov.ua*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/files/ES/FDI_Lf_y.xlsx [in Ukrainian].

40. IDC Unveils 2025 FutureScapes: Worldwide IT Industry Predictions. (n.d.). *www.idc.com*. Retrieved from: <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS52691924> [in English].

41. Misyuryov, D. (2024). Porivnialnyi analiz chynnoho zakonodavstva Ukrainy ta zakonodavstva YeS shchodo zaluchennia investysii [Comparative analysis of civil legislation of Ukraine and EU legislation on attraction of investments]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public Administration and Regional Development*, 24, (pp. 422-445). Retrieved from: <https://doi.org/10.34132/pard2024.24.05> [in Ukrainian].

Відомості про автора / Information about the Author

Дмитро Місюрюв, аспірант Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування, Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна. E-mail: misyuryov.d@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0000-4647-7304>.

Dmytro Misyuryov, PhD-student of the Educational and Scientific Institute of Public Management and Administration, of the Black Sea National University named after Peter Mohyla, Mykolaiv, Ukraine. E-mail: misyuryov.d@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0000-4647-7304>.

Misyuryov, D. (2025). Determinants of investment attractiveness of Ukraine in the context of global economic turbulence. *Public Administration and Regional Development*, 27, 180-210. <https://doi.org/10.34132/pard2025.27.08>